
Література

1. Анастасьев Н.А. Разочарования и надежды / Н.А. Анастасьев. – М.: Советский писатель, 1979. – 184 с.
2. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет / М.М. Бахтин – М., Художественная литература, 1975. – 476 с.
3. Ингарден Р. Исследования по эстетике / Р. Ингарден; [пер. с польск. А.Ермилова, Б.Федорова]. – М. : Издательство иностранной литературы, 1962. – 570 с.
4. Столович Л.Н. Жизнь – Творчество – Человек: Функции художественной деятельности / Л.Н. Столович. – М.: Политиздат, 1985. – 415 с. – (Над чем работают, о чем спорят философы).
5. Stecker R. The interaction of ethical and aesthetic values [Электронный ресурс] /Р.Стэкер. – Режим доступа до тексту: <http://philpapers.org/rec/STETIO/>

Summary

Sychevska I. The Role of the Aesthetic and Non-aesthetic Value Component Interaction in the Art Work. The aesthetic values of the work of art generated in the process of artistic creative activity have been considered and a character of their interaction and interdependence has been analyzed. "The aesthetic" as a fundamental category of aesthetics or its metacategory in relation to all other aesthetic categories practically in all cases interacts with the non-aesthetic components. Due to specificity of art this interaction is frequently realized between the aesthetic and ethetic, aesthetic and cognitive exposed in the art work. Keywords: aesthetic value, non-aesthetic, interaction, recipient, artistic perception, artistic value.

УДК 130.2:001.8

© Ольга Сінкевич

Львівський національний університет імені Івана Франка

НАРАТИВ І ТЕЗАУРУС В КОНТЕКСТІ ОНОВЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ СУЧАСНОГО КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

Розглядається евристичний потенціал наративного та тезаурусного підходів у сучасному культурологічному знанні. Наратив – це своєрідна спроба створення людиною певної конструкції культурної реальності, котра ґрунтується на цілеспрямованому діалогічному пізнанні. Тезаурус – фрагментарна, непослідовна і нерідко логічно суперечлива картина, заснована на емоційних, смислових, асоціативних зв'язках. У загальногуманітарному сенсі тезаурус – це структуроване уявлення та загальний образ тієї частини світової культури, котру може освоїти суб'єкт. Ключові слова: гуманітарне знання, культурологія, методологічний підхід, парадигма, наратив, тезаурус.

Сучасна доба характеризується радикальною трансформацією методології гуманітарного знання, котра обумовлена рядом об'єктивних причин. Перш за все, назріла теоретико-методологічна проблема недостатньої ефективності сциєнтистської парадигми в пізнанні та інтерпретації соціокультурної реальності та необхідність пошуку і застосування нових методологічних підходів.

Потреба у перегляді та суттєвому оновленні методологічного багажу та методичного інструментарію гуманітарного знання визначається його сучасним станом, загальною динамікою розвитку науки на рубежі ХХ-ХХ ст., формуванням нової інтелектуальної ситуації, котра характеризується розмиванням меж між фундаментальним та прикладним знанням, широким синтезом соціо-гуманітарних та природничо-наукових підходів.

Новий напрям розвитку гуманітарних наук, зокрема наук про культуру, заданий «постмодерністським викликом» та «лінгвістичним поворотом». Численні аспекти постмодерністської теорії розширили арсенал засобів аналізу артефактів культури та дозволили створити нові моделі їх інтерпретації.

Важливим аспектом в сучасних культурологічних дослідженнях стало розуміння єдності наукового знання, котре дозволило виявити евристичний потенціал міждисциплінарного підходу у цій галузі наукового знання, активного діалогу з філософією, соціологією, психологією, лінгвістикою, застосувати теоретичні концепції теорії інформації, синергетичної

парадигми. Потреба в оновленні вітчизняної гуманітарної науки була викликана також тим «методологічним шоком», котрого вона зазнала внаслідок краху офіційної «єдино вірної» марксистської парадигми. Наслідком вказаних процесів став динамічний розвиток різних сфер культурології, розширення її предметного поля, утвердження нових методологічних парадигм. Сучасні культурологічні дослідження націлені на те, щоб розкрити різні «культурні світи», виявити суб'єктивні та максимально конкретні аспекти культурного процесу, в котрих відображений досвід людського існування в певних обставинах, на які впливають різноманітні соціокультурні чинники [15].

Однією з найбільш продуктивних для такого роду досліджень стала наративна парадигма.

В античному світі поняття *narratio* використовувалось як технічний термін, котрий позначав частину промови оратора, що слідувала за проголошеною тезою. Буквальне тлумачення слова наратив в сучасній мові (англ. та фр. *narrative*) – розповідь, оповідь, оповідання.

Наративний погляд на світ є природним для людини: ми намагаємось пізнати його, накидаючи на нього «наративну сітку», розташовуючи події за просторово-часовим принципом, поєднуючи їх причинно-наслідковими зв'язками, вибудовуючи розповідь про нього, в якій є початок, розвиток та закінчення, розповідь, яка укладається в певну цілісність, а самих себе та інших бачимо її героями. «Одним з проявів формування людиною культури було творення нею різних нараційних форм – від міфів, казок чи легенд до оповідань і коміксів... Однак надчасовість, універсальність форм наративу провокує багатьох дослідників на питання, чи не впливає з цього висновок, що ці його властивості є органічною рисою наших ментальних актів,» – пише польський дослідник Б.Башчак [19, с.125-126].

Наша здатність розповідати історії – головний спосіб упорядкувати та осмислити оточуючий світ. Наративи відіграють роль лінз, крізь які незалежні елементи існування розглядаються як взаємопов'язані частинки цілого. Вони задають параметри повсякденності та визначають правила і способи ідентифікації об'єктів, котрі підлягають включенню у дискурсивний простір [12].

Наратив як категорію сучасної філософії пов'язують з становленням феноменології, яка визначала своїм завданням безпосередній опис досвіду свідомості, котра пізнає, та виділення у ньому сутнісних рис.

Один з визначних представників феноменології М.Мерло-Понті висловлював думку про те, що традиційна наука намагається перетворити життя на дослідницьку лабораторію, сповідуючи віру у здатність розуму знайти відповідь на будь-яке запитання та намагаючись пояснити загадки світу причинно-наслідковими зв'язками. Філософ не заперечував величчю науки – він був противником надання їй статусу єдиного справжнього знання. Спираючись на висновки експериментальної психології, молекулярної біології, квантової фізики, кібернетики, він, разом з тим вважав, що первинний зв'язок людини зі світом здійснюється через сприйняття, котре разом з тим є й первинним проявом людської суб'єктивності, і першим кроком на шляху створення культури. Поряд з зовнішнім буттям існує буття суб'єкта, буття його ідей, внутрішнє ставлення до істини, і цей універсум такий же великий, як і той, що обіймає людину [11, с.128].

Щоб осягнути людину та світ, вважали прихильники феноменології, необхідно вивчати досвід реальних людей, котрі живуть у реальному світі, та за допомогою наративного аналізу – тлумачення смислу, котрим люди наділяють ті події, які вони проживають і переживають, – поглиблювати своє розуміння буття [16, с.391].

Формування наративної парадигми пов'язане і з герменевтикою, зокрема, з працями Ф.Шлейєрмахера, В.Дільтая, Г.-Г.Гадамера. За Г.-Г.Гадамером, завдання герменевтики полягає в тому, щоб пояснити «диво розуміння». Смысл буття відкривається завдяки нарації: «все, що є людським, ми маємо дозволити собі висловити». Властивістю нарації є її внутрішня нескінченність, а тому істина відкривається людині тоді, коли висловлене поєднується з тим, що ще не висловлено [4].

Значним внеском в «наратологію» стала філософія П.Рікера, котру нерідко характеризують як «радикальну теорію інтерпретацій». Філософ визначає наратив, використовуючи ключові поняття «Поетики» Аристотеля *mythos*, *mimesis* та *synthesis ton pragmaton*. З одного боку, наратив являє собою *mythos* – розповідь, котра упорядковує певні факти і події в систему, поєднує їх в єдину смислову конфігурацію, сюжет, з іншого – *mimesis*, репрезентацію або наслідування реальних подій. За П.Рікером, наратив – це *synthesis ton*

---

pragmaton, особливий спосіб упорядкування фактів: факти і події самі по собі не мають жодної логіки, логіки їм надає наратив, котрий поєднує їх в єдину конфігурацію на рівні дискурсу [13].

Таким чином, наратив являє собою найважливіший механізм упорядкування людського досвіду, спосіб розуміння та пояснення дійсності. «Наративне знання» має універсальне розповсюдження: воно присутнє як у повсякденній свідомості, так і в художній практиці, антропології, соціології, філософії.

Американський психолог та педагог, визначний спеціаліст в галузі дослідження когнітивних процесів Д.Брунер, один з прихильників наративної парадигми, писав: «Логічне мислення – не єдиний і навіть не найбільш поширений тип мислення. Останні кілька років я шукав інший його вид, котрий достатньою мірою відрізнявся б від логічного: таку форму мислення, котра набирає вигляду конструювання не логічних або індуктивних аргументів, а оповідей або описів» [1, с.9]. На його думку, життя, як воно є, невіддільне від життя, про яке розповідають; життя – не те, що було, а те, як це проінтерпретовано та переінтерпретовано, психічна реальність. Життя ніколи не вільне від упередження. Не буває наївного погляду, як і погляду, котрий глибоко осягає реальність. Замість цього існують версії, гіпотези, сценарії, котрі створені оповідачем. Історія може бути викладена по-іншому, вона може бути продовжена або доповнена [1, с.21].

Наративна парадигма полягає у намаганні упорядкувати, здавалось би, випадкові факти та явища в таку несуперечливу послідовність, котра являє собою закінчену історію, яка розгортається з початку до кінця. Наратив відрізняється від понять «deskriptivний» та «описовий». Описовість передає статику, наратив – зображає зміну, розвиток, розгортання. Наративній оповіді передують питання «що сталося?», «як це було?» [18, с.30].

Отже, поняття наративу можна визначити таким чином: це історично та культурно обумовлена інтерпретація певного аспекту світу з певної визначеної позиції.

Наратив має часову структуру: розповідь розпочинається, триває і завершується.

Наратив ґрунтується на переконанні суб'єкта в тому, що будь-яку ситуацію людського буття можна інтерпретувати різними способами. Це є наслідком «онтологічного сумніву» в існуванні об'єктивних, незалежних від оповідача історій.

Суб'єкт намагається свідомо і цілеспрямовано структурувати події таким чином, щоб в оповіді був присутній сенс, котрий розкривається через мету і конкретний результат.

Наратив діалогічний, він завжди передбачає наявність Іншого, який виступає не в ролі пасивного реципієнта, а співавтора.

Наратив передбачає складність розуміння, наявність в оповіді багатьох сенсів, завдяки чому набуті знання збагачуються нюансами [6, с.117].

На рубежі століть методологія, однією з ключових категорій котрої є наратив, змістовно збагатилась тезаурусною парадигмою суб'єктної організації гуманітарного знання.

Найбільш повно і послідовно її сутність викладена у працях російських дослідників в сфері філософії, соціології, філології Вал.О. та Вл.О. Лукових [8; 9].

Центральним поняттям цієї концепції виступає тезаурус (від грецьк. *θησαυρός* – скарб, скарбниця, запас того, що має особливу цінність). У сучасній науковій термінології – в лінгвістиці, семіотиці, інформатиці, теорії штучного інтелекту та інших сферах знання – тезаурус означає певним особливим чином накопичення, якому притаманна систематизація даних та їх орієнтуючий характер. Саме таке розуміння тезаурусу покладене в основу змісту цього поняття у загальногуманітарній методології. У найбільш широкому значенні тезаурус – це структуроване уявлення та загальний образ тієї частини світової культури, котру може засвоїти суб'єкт і котра об'єднує їх на основі суб'єктивної картини світу.

Концепція тезаурусного підходу значною мірою ґрунтується на лінгвістичній філософії Л.Вітгенштейна, котрий у своїх «Філософських дослідженнях» сформулював власну теорію суб'єкта як Я, котре несе в собі структуру світу і тим самим визначає його кордони [2].

Проблему утвердження суб'єктності в сучасному суспільстві розглядав і Ю.Габермас. На його думку, нині, в добу девальвації ролі традиції, релігії, авторитету вождя, зростає усвідомлення автономії індивіда. Людина створює «повністю індивідуальний життєвий проект», щоб залишатись самою собою у мінливій реальності [8].

На формування концепції тезаурусу певний вплив справила й теорія психоаналізу З.Фрейда. Хоча тезаурусний підхід, на відміну від теорії З.Фрейда, ґрунтується на визнанні того, що в

людському суспільстві влада культури не менша за владу природи (природи), однак його модель психічного апарату дозволяє по аналогії намітити модель тезаурусу. У ньому фундаментом є Неусвідомлене – як аналог Безсвідомого. Цензура, або «кінстанція», котра, за З.Фройдом, не дозволяє змісту Безсвідомого потрапити у систему Передсвідомість-Свідомість, майже прозора, тому труднощів при переводі Неусвідомленого у форму Усвідомленого немає. Неусвідомлене при цьому виступає і як колись усвідомлюване, однак не представлене в актуальному полі свідомості, і як раніше не усвідомлюване. Цей механізм пов'язаний з пам'яттю, котра лежить в основі тезаурусу. При проходженні нової інформації крізь призму «переваг та очікувань» діють закони аналогії – зближення за схожістю та асоціації – зближення за суміжністю з попереднім досвідом [10].

Тезаурус характеризується наступними рисами: повнота, істотність, системність, орієнтативність. Повнота в даному контексті означає, що інформація за цією ознакою визнається достатньою для конкретної мети. Таким чином, повнота – це не кількісна, а якісна характеристика. Разом з тим слід зазначити, що будь-який тезаурус неповний у порівнянні з дійсним змістом реальності, оскільки вона не може бути усвідомлена і залучена в людську діяльність у повному обсязі як на рівні індивіда, так і на рівні суспільства. Він може бути фрагментарним, мозаїчним, внутрішньо суперечливим, однак незважаючи на це він є цілісним, оскільки в ньому відображена цілісність суб'єкта пізнання. Це, своєю чергою, обумовлює неповторність тезаурусів, а отже і збагачує палітру сприйняття світу цілою гамою нюансів.

Інший атрибут тезаурусу може бути визначений за допомогою синонімічного ряду істотність, суттєвість, значущість. Ця риса обумовлена суб'єктом – його цілями, потребами, інтересами, установками. Повнота тезаурусу – це не хаотичне нагромадження інформації, а ієрархічна система, котра відображає суб'єктивні уявлення про світ. В основі цієї ієрархії лежить ціннісне відношення «свій-чужий-ворожий». Все нове, що потрапляє в сферу уваги суб'єкта, має бути освоєне, тобто «зроблене своїм». Нове, котре може сприйматись як чуже, пов'язане з ситуацією вибору з кількох можливих варіантів та співвіднесення з минулим досвідом. За певних умов воно може стати своїм, отже - розширити межі тезаурусу.

Якщо своє і чуже перебувають у діалектичній взаємодії, то вороже – це те, що сприймається суб'єктом як антицінність, для нього немає місця в даному тезаурусі і «перетинати кордон» тезаурусу він може лише у формі його критики.

Інший атрибут тезаурусу – системність. Систематизація інформації є одним з його головних завдань, однак ця систематизація носить специфічний характер. Цю специфіку можна охарактеризувати таким порівнянням: енциклопедичний словник побудований за алфавітним принципом, тезаурусний же словник – за принципом семантичних, смислових, асоціативних зв'язків. Такою ж є й структура тезаурусу, яка визначає наше розуміння світу. Топіку тезаурусу – розташування в ньому різних смислових зон – В.Луков пропонує зобразити у вигляді семиступінчастої піраміди, де з кожною сходинкою, починаючи знизу та піднімаючись вгору, пов'язується певне коло проблем, котрі вирішує людина протягом свого життя: 1) проблеми виживання; 2) проблеми родини, народження дітей, сексу, грошей; 3) проблеми влади, ієрархічної організації суспільства; 4) проблеми комунікації на рівні почуттів (любов, дружба, ненависть, заздрість тощо); 5) проблеми комунікації на рівні діалогу, висловлювання, письма тощо; 6) проблеми теоретичного осмислення дійсності; 7) проблеми віри, інтуїції, ідеалу, надсвідомості [7].

Атрибутом тезаурусу виступає й його функція забезпечення орієнтації суб'єкта в оточуючому середовищі і тим самим його життєздатності. Ця орієнтація не обмежується адаптаційною стратегією, адже суб'єкт не може пасивно відтворювати дійсність: він неодмінно її переструктурує. Її важливим елементом є творчість, експеримент, дестандартизація. Творче переосмислення культури становить герменевтичний аспект тезаурусу.

*Опорними точками тезаурусів слугують концепти. Слово концепт є калькою з латинського *conceptus* – поняття, похідного від *conspicere* – «зачинати», «брати за жінку», «брати у власність». В українській мові слова поняття та концепт нерідко вживаються як синоніми, однак між ними є суттєва різниця. Поняття – це термін, котрий використовується головню в логіці та філософії для розрізнення обсягу класу предметів, котрі підходять під дане поняття, та змісту – сукупності загальних та суттєвих ознак поняття, котрі відповідають цьому класу. Концепт як термін математичної логіки характеризує зміст поняття і стає синонімом*

терміну «смысл», «сене». Останнім часом цей термін закріпився в культурології, де він збагатився специфічним значенням. «Концепт – це ніби згусток культури у свідомості людини, те, у вигляді чого культура входить у ментальний світ людини. І, з іншого боку, концепт – те, за посередництвом чого людина – пересічна, звичайна людина, не «творець культурних цінностей» – сама входить в культуру, а в окремих випадках і впливає на неї,» – так визначає цю дефініцію один з її найбільш авторитетних дослідників академік Ю.С.Степанов [14].

На відміну від понять, концепти не лише мисляться, а й переживаються, являючи собою «мислеобрази». Структура концепту включає крім понятійної основи соціо-психо-культурну складову, котра не стільки мислиться, скільки переживається суб'єктом, вона включає асоціації, емоції, оцінки, національні образи та конотації, притаманні даній культурі. «Ця трактовка концепту розмиває його визначеність: що ж таке концепт – поняття чи образ? І якою мірою це структура свідомості? Вочевидь, балансувати на грані між поняттям та образом – одна з властивостей концепту як особливої структурної форми свідомості. З аналітичною метою, зрозуміло, можна диференціювати концепти-поняття та концепти-образи, однак цим скоріше затемнюється, ніж прояснюється сутність питання. В одних концептах може бути яскравіше представлена логічна основа, котра іде від поняття, в інших більш виявляє себе образ як такий, однак у всіх випадках можна побачити їхнє зрощення, подібно до кентавра. Як кентавр – не людина і не кінь, а людино-кінь, так і концепт – не поняття і образ, а «образо-поняття», сплав, у якому межа невидима і не важлива. Власне, поєднання в концепті образу та поняття дозволяє йому вбудуватись як в інтелектуальне, так і в чуттєве життя людини, в життя як цілісність, без чого орієнтація в соціокультурному просторі була б неможливою,» – вважає автор статті «Тезаурусний підхід в сучасному гуманітарному знанні» М.Захаров [5].

Елементом структури тезаурусу є також стереотип, котрий являє собою стійкий образ, свого роду кліше, соціальної реальності. Стереотип слугує свого роду «бритвою Оккама» – пізнавальним принципом бережливості, котрий сформульований таким чином «Не слід примножувати існуюче без необхідності». Стереотип не ставить своєю метою відображення індивідуальності та неповторності реальності, це полюсний маркер за принципом «чорне-біле». Його істинність або хибність не має значення, головне – орієнтаційна достатність.

Висновки. Як справедливо зазначав відомий культурфілософ М.Епштейн, наратив і тезаурус, постійно перетинаючись, утворюють дві вісі нашого осягнення життя, людини, культури. У наративі завжди буде втрачена повнота тезаурусу, в тезаурусі – динаміка наративу [17].

Наратив – це своєрідна спроба створення людиною певної *конструкції* культурної реальності, котра ґрунтується на цілеспрямованому, несуперечливому, діалогічному пізнанні. Наратив включає два елементи: «генероване свідомістю відображення дійсності» та відповідні інтерпретаційні процедури. Наративна модель містить повне знання суб'єкта про певний об'єкт – його характерні ознаки, контекст, в якому він існує, зв'язки з іншими об'єктами. Це знання поєднується з минулим досвідом і наповнюється новим сенсом. Наратив допомагає поєднати різні сфери досвіду людини, упорядкувати їх в часі, уявити своє майбутнє як продовження певних історій.

Тезаурус – фрагментарна, непослідовна і нерідко логічно суперечлива *картина*, заснована на семантичних, емоційних, смислових, асоціативних зв'язках. Тезаурусне розуміння ґрунтується на активності суб'єкта, його вибіркової ціннісно-смислової спрямованості, фокусі на тематичному змісті, асоціативних та емоційних відхиленнях від головної теми, культурній обумовленості структури знань, котрі є основою розуміння. Таким чином, тезаурусний підхід – це такий спосіб суб'єктно організованого гуманітарного знання, котрий відповідає місту і ролі суб'єкта в оточуючому світі і дозволяє йому цей світ осягати, орієнтуватись в ньому, змінювати його, реалізуючи власний творчий потенціал. Тезаурусний підхід дозволяє розкрити послідовність, логіку, ієрархічність пізнання сучасної соціокультурної реальності, накопичити та структурувати результати цього пізнання. Він дозволяє дослідити специфіку мікро- та макросередовища людського існування. Тезаурусний підхід озброює дослідника новими засобами для опису і розуміння тих явищ і процесів, для яких характерне «тезаурусне зрощення» – змішування смислів, поєднання протилежностей, характерне для культурної динаміки перехідних періодів. Він дозволяє розширити культурний тезаурус, котрий визначала традиція,

---

новими елементами, які відображають сучасний стан культурного буття людини, побачити складні процеси взаємовпливів та взаємопроникнення різних стійких шарів тезаурусів.

Реалізуючи евристичний потенціал обох вказаних підходів, культурологія, як важлива сфера гуманітарного знання, дозволяє розкрити багатоманітність та багаторівневість соціокультурної реальності сьогодення.

Література

1. Брунер Д. Жизнь как нарратив / Джером Сеймур Брунер // Постнеклассическая психология. – 2005. – №1. – С. 9-30.
2. Витгенштейн Л. Философские исследования / Людвиг Витгенштейн ; [Пер. с нем. Л. Добросельский]. – М.: АСТ, 2011. – 347 с.
3. Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну / Юрген Габермас; [пер. з нім.] – К.: Четверта хвиля, 2001. – 424 с.
4. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика / Ганс-Георг Гадамер ; [пер. з нім.] – К.: Юніверс, 2001. – 288 с.
5. Захаров Н. В. Тезаурусный подход в современном гуманитарном знании / Николай Владимирович Захаров ; [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.tuva.asia/persons/81-zaharov-n.html>
6. Знаков В.В. Тезаурусное и нарративное понимание событий как проблема психологии человеческого бытия / Виктор Владимирович Знаков // Методология и история психологии. – 2010. – Т. 5. – Вып. 3. – С. 105-119.
7. Луков В. Тезаурусный подход в социологии и зинovieвская идея человеиника [Электронный ресурс] / Валерий Андреевич Луков. – Режим доступа: zinnoviev.org
8. Луков Вал. А. Тезаурусный подход в гуманитарных науках / Валерий Андреевич Луков, Владимир Андреевич Луков // Знание. Понимание. Умение. – 2004. – № 1. – С. 93-100.
9. Луков Вал. А. Тезаурусы : Тезаурусный подход к пониманию человека и его мира : науч. монография / Валерий Андреевич Луков, Владимир Андреевич Луков. – М.: Изд-во Нац. Ин-та бизнеса, 2013. – 640 с.
10. Луков Вал. А, Луков Вл. А. Зигмунд Фрейд: жизненность идей [Электронный ресурс] / Валерий Андреевич Луков, Владимир Андреевич Луков; // Режим доступа: www.cr-journal.ru/rus/journals/93.html&j_id=8
11. Мерло-Понти М. В защиту философии : [Сборник] / Морис Мерло-Понти; [пер. с фр., послесл. и примеч. И. С. Вдовиной]. – М. : Изд-во гуманитар. лит., 1996. – 247 с. – С. 128
12. Можейко М.А. Нарратив [Электронный ресурс] / Марина Александровна Можейко. – Режим доступа: <http://www.narratif.narod.ru/narratia.htm>
13. Рикёр П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике / Поль Рикёр; [пер. с фр., вступ. ст. и коммент. И.С. Вдовиной]. – М.: Академ Проект, 2008. – 695 с.
14. Степанов Ю.С. Концепт [Электронный ресурс] / Юрий Сергеевич Степанов. – Режим доступа: philologos.narod.ru/concept/stepanov-concept.htm
15. Усманова А. Гендер и культура в парадигме культурных исследований / Альмира Усманова // Введение в гендерные исследования. – Ч.1. – СПб.: Алетейя, 2001. – С. 427- 464.
16. Хайдеггер М. Бытие и время. Статьи и выступления / Мартин Хайдеггер; [пер. с нем. В. В. Биbihин]. – М.: Республика, 1993. – 448 с. – С. 391.
17. Эпштейн М.Н. Жизнь как тезаурус [Электронный ресурс] / Михаил Наумович Эпштейн. – Режим доступа: gostinaya.net/?p=72
18. Яковлев В.Ю. Нарративный метод научного познания / Виталий Юрьевич Яковлев // Известия РГПУ им. А.И. Герцена. – 2008. – № 11(71). – С.28-35
19. Baszczak В. Tożsamość człowieka a pojęcie narracji / Błażej Baszczak // Analiza i Egzystencja. – 2011. – №14. – S. 123-140 .

Summary

*Sinkevych O. The Narrative and the Thesaurus in the Context of the Renovation of the Methodological Apparatus of Contemporary Culturological Knowledge. Discusses the heuristic potential of the narrative and the thesaurus approaches in modern culturological knowledge. The narrative is a kind of attempt to create man particular design of a cultural reality, which is based on purposeful dialogical learning. Thesaurus – fragmented, inconsistent and often logically contradictory pattern based on emotional, meaning, associative links. In more common humanitarian sense, thesaurus is a structured representation and a general image of a part of the world culture that a subject can assimilate. **Keywords:** humanitarian knowledge, culturology, methodological approach, paradigm, narrative, thesaurus.*